

La Informilo de Nagoja Esperanto- Centro

センター通信 279 18 nov. 2015

発行：名古屋エスペラントセンター Nagoja Esperanto-Centro
461-0004名古屋市東区葵一丁目26-10ユニブル新栄301号
<http://homepage2.nifty.com/nagoja-esperanto/> <https://www.facebook.com/nagoja.esperanto>



Pri la poemo “In Flanders Fields”.....	Tošihiko Ito.....	2
Japana Kongreso en Sendajo.....	Ŝoji Makoto.....	5
La Ĉambro de la bildoteatroj		5
Persekutantoj.....	Ikai Yosikazu.....	6
センター通信』“La Informilo de NEC” 投稿規定		6
Lasta Novaĵo de Japanio (2015.11.1)		7
読書会Ni leguの現状について.....	伊藤俊彦.....	8
編集者から		11
Zamehofa Festejo 2015 案内.....		12

Pri la poemo

“In Flanders Fields”

Toŝihiko Ito

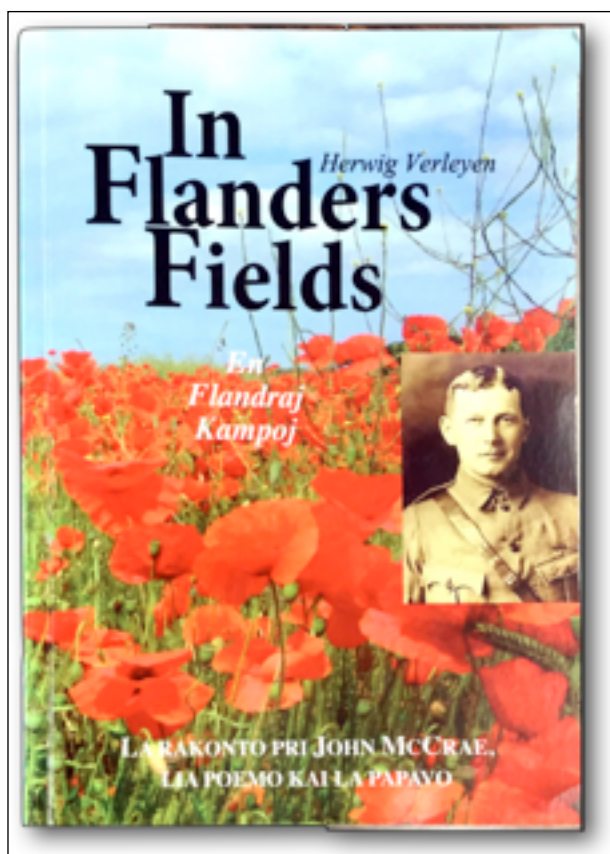
Antaŭ kelkaj monatoj mi trovis la reklamon de unu libro, kies titolo estas “In Flanders Fields”, sur la gazeto “Monato”. Laŭ la komento, la poemo “In Flanders Fields” estas la plej konata poemo verkita dum la unua Mondmilito.

La aŭtoro de tiu ĉi poemo estas John McCrae (1872–1918). Li estis kanadano kaj militservis kiel armeokuracisto dum militoj. Belgio estis neŭtrala ŝtato, sed tuj post la komenco de la unua mondmilito la germana armeo invadis ĝin por atingi kaj konkeri Parizon kaj okazigis intensajn bataladojn en Belgio. Li verkis tiun ĉi poemon en la 3-a de majo 1915, tuj post la morto de sia kunbatalanto en la batalo de Iper, kiu okazis inter la germana armeo

kaj la unuiĝinta armeo. Ieper estis komplete detruita de la bataloj dum la milito. Ĝi troviĝas proksime al Lillo en Francio, kie okazis la lasta UK ĉi-aŭguste.

Post la milito Iper ĝemeliĝis kun Hiroŝimo, ĉar Ieper estas la unua urbo atakita de la grandskala venengaso de la germana armeo kaj Hiroŝimo estas, kiel vi ĉiuj scias, la unua urbo atakita de la atombombado kaj ambaŭ urboj nomas sin “urbo de paco”.

Mi sciis nenion pri la poemo nek pri poeto mem. Sed ĉar mi ial ekhavis grandan intereson pri tiu ĉi poemo, mi tuj mendis la libron kaj tralegis ĝin. Tiu ĉi libro estas la esperanta traduko de la biografio de John McCrae, kiun verkis belga verkisto Herwig Verleyen en 1993 Lode Van de Velde tradukis ĝin en Esperanto. Ĝi eldoniĝis en 2014.



Jen estas la originala poemo verkita en la angla lingvo, esperanta traduko kaj ankaŭ japana traduko, kiu al mi tre plaĉas inter multaj. Al mi ŝajnas, ke la tradukintoj interpretas la poemon iom malsame.

In Flanders Fields

In Flanders Fields the poppies blow
Between the crosses, row on row,
That mark our place; and in the sky
The larks, still bravely singing, fly
Scarce heard amid the guns below.

We are the Dead. Short days ago
We lived, felt dawn, saw sunset glow
Loved, and were loved, and now we lie
In Flanders Fields.

Take up our quarrel with the foe:
To you from failing hands we throw
The torch; be yours to hold it high.
If ye break faith with us who die
We shall not sleep, though poppies grow
In Flanders Fields



フランダーズの野に

En flandraj kampoj

En flandraj kampoj papavoj floras
inter la krucoj kiuj deĵoras,
en vicoj ili pri ni memoras
dum larikoj* supre flugas plue,
ne aŭdeblaj pro pafiloj sube.

Ni antaŭ tagoj ĉi tie mortis
Vidinta kion suno alportis
Amita, aminta, nun kuŝas ni
En flandraj kampoj.

Malamikojn sendu al la morto
Dum ni pereintoj al vi donas
La torĉon por alte porti.
Se vi perfidas ni mortintojn,
ni ne dormos, eĉ se floras papavoj
En flandraj kampoj.

(Traduko: Lode Van de Velde, 2013)

*larikoj [alaŭdoj] ?

フランダーズの野にポピーが揺らぐ
十字架の間に、何列も何列も、
ここがぼくたちの場所 今でも
空には元気な声で飛ぶひばり
その下にかすかに聞こえる砲声

ぼくたちは死んだ 数日前には
生きていて、夜明けを感じ、輝く夕焼けを見た
愛して、愛された、それなのに今では
フランダーズの野に横たわる

敵との争いを終わりにしよう
弱ってきた手でぼくたちはトーチを投げる
受け止めて高くかかげてくれないか
死んだぼくたちとの約束を守れないなら
ぼくたちは眠れない、ポピーの花が
フランダーズの野に咲き誇っても

(小沼通二訳)

(世界平和アピール七人委員会HP)

Multaj ruĝaj, sangkoloraj papavoj floras sur la batalkampo en Flandrio post la batalo inter multaj lignaj krucoj de pereintaj soldatoj. La pereintoj petas al vivantojn ricevi la torĉon. Ĉu la poeto per tiu ĉi poemo instigas vivantojn daŭrigi batalon kontraŭ iliaj malamikoj kaj mortigi ilin (“Malamikojn sendu al la morto”) ? Aŭ ĉu li esperas la tujan finiĝon de la milito kaj alvenon de paco (“敵との争いを終わりにしよう”) ? Lia vera intenco estas ankoraŭ nun tre diskutebla. Povas esti, ke por li batalo estas unu rimedo por efektivigi la pacon.

En la unua Mondmilito, alinome La Granda Milito, pereis pli ol dek milionoj da soldatoj, plejparte junuloj. Ili estas junaj por ĉiam. La poemo de John McCrae, tre simpla kaj forta, kortuŝis multajn homojn kaj tuj famiĝis. La papavo fariĝis simbolo de la militmortintoj. En la 11-a de novembro 1921 okazis la unua Moriga Tago (Remembrance Day) por memorigi pereintajn soldatojn en Britio kaj la tuta Commonwealth (Kanado, Aŭstralio ka). Tiu ĉi tago nomiĝis Papavotago (Poppy Day). En tiu tago oni portas la artefaritan papavon sur la brusto por rememori la oferon de la soldatoj en la milito.

La milito naskis multajn poetojn. Kiel ekzemple unu italo Giuseppe Ungaretti (1888–1974) verkis poemojn dum militservo en Jugoslavio kaj Francio kaj poste fariĝis tre famekonata poeto mondscale. Ankaŭ anglaj junuloj partoprenis en milito kaj eksciinte la kruelecon kaj mizerecon de la milito, skribis poemojn dum la milito aŭ post la malmobilizo. Oni nomis ilin “War Poets” (Militpoetoj), el kiuj estas famekonataj Rupert Brooke (1887–1915), Wilfred Owen (1893–1918), Edmund Blunden (1896–1974), Siegfried Sassoon (1886–1967) ktp.

Mi havas intereson pri la temo: Milito kaj Poemo. Mi volas legi ankaŭ la esperantajn tradukojn komparante kun originalaj poemoj. Por tio mi nun serĉas esperantajn tradukojn.

(追 記)

本稿の脱稿後、10月末に雑誌『図書』（岩波書店）11月号が届いた。そこに、本稿でもその日本語訳を引用した小沼通二氏（物理学者）の「戦没者を偲ぶ—『フランダースの野に』百周年」というエッセイが掲載されていた（同書 p14～19）。これは副題にもあるとおり、「フランダースの野に」を中心に論じたものである。とりわけ、10行目の take up our quarrel with the foe について「敵との争いを終わりにしよう」という趣意であるとの自説を展開している。エスペラント訳への言及はない。訳文には多少の修正が加えられているが、本稿で引用した訳詩はそのままにしてある。なお、Monato 10月号に Gerrit Berveling による書評が掲載されている。（伊藤）

Japana Kongreso en Sendajo

ŜOĴI Makoto

Dank' al multaj partoprenantoj prosperis la 102-a Japana Esperanto-Kongreso.

Okazis multaj preparaj kunvenoj por la Kongreso. Sed mi preskaŭ ne partoprenis en tiuj kunvenoj. Sendajanoj, kiuj ĉiuj estis tre okupitaj de siaj aferoj, kolektiĝante strebe laboris por la kongreso, dum mi estis en varma lito. Jes mi estis longe en hospitalo, en la lasta jaro de marto ĝis novembro, ĉi-jare de februaro ĝis aŭgusto.

Mia rilato al la JEK estis la preparo por bildoteatro. Sinjorino Sanpei proponis al mi fari neton de la programo de bildoteatro. Mi ĝoje akceptis tion, per kio mi almenaŭ rilatas kun la kongreso, mi pensis.

Feliĉe mia laboro estis bone akceptita. Tio tre ĝojigis min.

Kaj mi post longa tempo renkontis sinjoron Nagase, kiu estis tute sama kiel mia memoro antaŭ 20 kelkaj jaroj. Koran dankon ĉiuj partoprenantoj.

Ĝis revido!



Kiel nova programo en Japana Kongreso en Sendajo

“La Ĉambro de la bildoteatroj”

estis malfermita kun prezentantoj el 6 grupoj, rakontantoj kun bildoj.



“**Malbonhumora Kuiristo**” prezentita de Takubo Midori (el Ĉiba)

“**Enoŝima**; La naturo kaj la historio de Enoŝima” prezentita de Okamoto Makiko, Mizuno Kazuko, Kojanagi Sachiko kaj Sano Hisako (Fuĵisaŭa)

“**La kunabeco de Zamenhof**” prezentita de Hori Tamae el Gunma

“**Sovaĝaj Rozoj**” Originalo de Ogaŭa Mimei. prezentita de membroj el Suginami

“**Rakonto de Ĉunhjang** (春香伝)” el “Koreaj Malnovaj Rakontoj” prezentita de Tadaŝi Jamada; el Nagojo (vd. foton)

“**Uraŝima Taro revenis de la Palaco**” prezentita de Sanpei Keiko el Sendai

Persekutantoj

Ikai

Oni povas esti persekutataj pro diversaj kialoj: eble detektivoj dungitaj de viaj perfiditaj edzinoj, eble simple konatoj aŭ nekonatoj tro amantaj vin, eble spionoj, dungitaj de via malamika aŭ konkuranta firmao, eble dungito de malamika partio.

Se vi suspektas persekutadon, eliru lifton aŭ taksion en malĝusta loko, por konfuzi ilin, ekzemple unu etaĝon pli supre aŭ malsupre, aŭ tre fore de la celloko. Sed neniam forkuru rapide aŭ eniru en flankan vojeton, ĉar estus des pli facile postsekvi vin. Male malrapidigu vian paŝon, aŭ restu en amaso aŭ kunagu kun amaso.

La persekutanto ne nepre agas sola, sed ofte komunikiĝante kun aliaj persekutantoj. Do ili sekvas vin ne nepre de poste, sed fojfoje ili venas kontraŭ vin, atendas vin, aŭ preterpasas vin.

Estas tre malfacile cretiĝi, ĉu vi estas persekutata, ĉar ili plej ofte estas profesiaj.

Unu sugesto por malkovri persekutantojn estas trairi vendejon de porvirinaj subvestoj en ĉiovendejo. Dum la trairado subite turnu vin por vidi malantaŭon. Se du viroj sekvas, preskaŭ certe ili estas persekutantoj. Alia sugesto estas ŝuoj. Ili ofte dum persekutado ŝanĝas sian veston, hararon, okulvitrojn. Tamen malfacilas ŝanĝi ŝuojn dum persekutado. Se vi trovus homon starante parolanta al poŝtelefono, eble li faras tion nur por kamufli. Eble li gvas vin en la okulangulo. Eĉ povas esti ke persekutantoj estas vir-virna paro, kiu aspektas kvazaŭ geamantoj, ĉar oni neniam sonĝus tiajn suspektindaj. Ĉiukaze por antaŭgardo, ne hezitu telefoni al polico. **

『センター通信』“La Informilo de NEC” 投稿規定 2015年10月

- 1、センター通信には、センター会員なら自由に投稿できます。投稿は、編集部員あてに送付していただくのが、早く確実です。
- 2、原稿料はお支払いできませんが、ご要望により、ご本人やお知り合いの方面に、掲載誌を若干、贈呈する用意があります。
- 3、本文の用語は、すくなくとも日本語かエスペラントのいずれかですが、日本語のみの場合、エスペラントに関係するもののみといたします。
- 4、エスペラント文のなかで、字上符つき文字のかわりに、代用表記をお使いいただいたばあい、原則として、字上符つき文字に編集します。
- 5、センター通信は、会員以外のエスペラント団体などにも配布され、また、センターのホームページにも転載されます。不特定多数の目に触れると考えられますので、ホームページへの転載をご希望されないときは、お申し付けください。**

Lasta Novaĵo de Japanio (2015.11.1) 資料は、沖田和海さんのサイトから提供



La dek du pacifikaj landoj kaj la reprezentantoj

Komence de oktobro la nova konvencio pri internacia komerco, angle nomata "Trans-Pacific Partnership (TPP)", estis principe konsentita inter la 12 Pacifikaj landoj inkluzive de Japanio kaj Usono, post ĉ. kvin jaroj kaj duono da traktado.

Rezulte, naskiĝos giganta ekonomia zono kies sumo de malneta enlanda produkto de la 12 membro-ŝtatoj okupos ĉ. kvardek procentojn de tiu de la tuta mondo.

Oni esperas, ke tiu ĉi ekonomia movo plivigligos ekonomion faciligante la komercon kaj interŝanĝon de produktoj, talentuloj, kaj servoj inter membro-ŝtatoj.

Ĝis nun Japanio peze impostis importaĵojn el fremdaj landoj por protekti siajn industriojn, sed laŭ la aplikiĝo de TPP, ekzemple la nuna dogano (38.5 procentoj) al importita bovaĵo fine malaltiĝos ĝis 9 procentoj.

Dank' al TPP, konsumantoj povos malmultekoste aĉeti bovaĵon, vinon k.a. de aliaj landoj, dum la firmaoj de aŭtaj pecoj povos kreskigi eksporton ĉar fine malaperos dogano por pli ol 80 procentoj da aŭtaj pecoj eksportotaj al Usono.

Aliflanke koncernatoj timas, ke iuj japanaj agroproduktaĵoj malvenkos en la konkuro por vendi, kiam malkaraj produktaĵoj de aliaj landoj abunde aperos en merkato.

Por eviti tian efikon, okaze de la principa interkonsentiĝo de TPP, la registaro decidis energie subteni la grandskaligon de farmbieno kaj la eksporton de japanaj specialaĵoj kiel rizo kaj frukto por altigi la konkurencan kapablon de japana agrikulturo. ○

新しい貿易のルール

環太平洋経済連携協定(TPP)

日本やアメリカなど太平洋を囲む12か国

約5年と半年に及ぶ話し合い

巨大な貿易圏が誕生する

国内総生産合

世界の約4割

経済の活性化

モノや人材、サービスのやりとりが

国内産業を守る

関税 (38.5%)

輸入される牛肉

車部品企業の輸出が増える可能性がある

関税がなくなり

輸出では、アメリカ向けの自動車部品

日本の農産品が価格競争で負ける

外国からたくさん安い農産物が入ってくる

TPPの大筋合意

農地の大規模化

日本のコメや果物など特産品

国内農業の競争力を高める

読書会 Ni legu の現状について

伊藤俊彦

読書会 “Ni legu” については、毎回終了後に名古屋エスペラントセンターの Facebook に簡単な報告を掲載しています。7月28日の読書会の内容については、前号で報告されていますので、今回はその後の3回分について転載させていただきます。なお、一部加除修正を行っています。

○8月28日（金）

参加者は、米川、山田、前田、伊藤の4名でした。

まずは、Julian Modest さんの短編小説 Budapeŝta Aŭtuno を読みました。“Ni legu” では、モデストさんの短編小説集 Mara Stelo を6月に読み終えたところです。今回は、一段落ずつ交互に音読しながら、その巧みなストーリーテリングや描写の冴えを味わいました。この作品は、幼い少女の目に映った1956年のハンガリー事件を描いたもので、彼女の心に刻みつけられた悲劇の描写に心を打たれました。次はモデストさんの最新短編小説集 La viro el la pasinteco を読んでもいいという話になり、まずは取り寄せることになりました。

同じく新刊として裏表紙に広告が出ている En Flandraj Kampoj について、伊藤が話をしました。「フランダースの野に」（原題は In Flanders Fields）というのは、カナダの軍医だったジョン・マクレーが第一次世界大戦のさなかの1915年に、ベルギーのイーペルの郊外で作った、戦死者を悼む有名な詩です。イーペルは、ドイツ軍と連合軍の戦闘が何度も行われた激戦地で、さきごろ世界エスペラント大会が行われた北フランスのリールから、隣接するフランドルやブリュッセル、イーペルへの Postkongreso が行われた（その案内もこの号に出ています）ので、訪ねた方もあるかもしれません。

戦争や戦闘の話から発展して、米川さん（1928年生まれ）が、1945年に旧制中学校を4年で修了し、江田島の海軍兵学校に入学したこと、同年8月6日、広島に原爆が投下され、キノコ雲が江田島からでも見えたことなどを語りました。

La Loreta Vojo という5ページに及ぶ記事が美しい写真とともに掲載されています。アッシジ（ウンブリア州）からロレート（マルケ州）に至る150キロに及ぶ、多くの巡礼者がたどった街道です。アッシジは、伊藤が1年半ほど住んでいたペルージャから電車で20分ほどのところにあり、その郊外に知人が住んでいたこともあって、たびたび訪れました。そのときの思い出も含め、この記事について簡単な紹介をしました。

終了後、山田、前田、伊藤の3名で、新栄鐵板堂で夕食。前田さんがリールでの世界大会、トマス・ハラスとのハンガリーの旅の話、間近に見た移民の様子などを熱く語りました。談論風発の充実した会でした。

○9月25日（金）

参加者は、山田、前田、鈴木、伊藤の4名でした。

今回読んだのは Monato 7月号。今月号はとりわけ、ふだん日本の新聞・雑誌では目にすることが少ないヨーロッパ各国の政治・経済に関する記事が満載で、参加者の知識を総動員して「解説」を試みましたが、論じられている問題についてわれわれの知識が不足しているため、いまいち飲み込めない箇所がありました。とはいえ、あるテキストの解釈をめぐる、参加者がああでもない、こうでもないと論じ合うのは楽しいことです。

編集長の Paul Gubbins 氏が2つの記事を書いています。ひとつは編集長の巻頭言。エスペランチストには猫派が多いか犬派が多いか、という問題をめぐって、レトリカルに議論が進められます。もうひとつは、この5月7日に行われたイギリスの総選挙を扱った記事です。保守党の単独過半数獲得という選挙結果の分析、フードバンクやゼロ時間契約などのトピックス、イギリスの選挙制度（完全小選挙区制）の問題点、地域・階級による支持政党の分岐、EUからの離脱の可否をめぐる問題、などなど、エスペラントによって現代政治を明晰に論じた記事で勉強になりました。

アルバニアのエスペランチストが、マケドニアにおけるアルバニア人の状況について寄稿しています。2001年に発生したアルバニア人の反乱、オフリド合意の締結、その後も続く差別、2014年に発生したアルバニア人居住地区への政府による武力攻撃など、全く知らなかった事実が紹介されていて、きわめて興味深く読みました。

また、短い記事ですが、スロヴァキアのエスペランチストが、チェコとスロヴァキアとの定期的な協議をめぐって寄稿していて、1993年の「ビロード離婚」後の両国の友好的な関係をうかがわせて、蒙を啓かれました（今回はこのあたりまでを丁寧に読み、あとはかいつまんで内容を紹介）。さらに、同じ執筆者が、スロヴァキア出身の哲学者、ジャーナリスト、言語学者、政治家であったリュドヴィート・シュトゥール（1815～1856）の生誕200年をめぐる記事を寄稿しています。彼にはスロヴァキア語をめぐる著作があり、スロヴァキア人のアイデンティティに関わる問題を提起した人物であろうと思われまふ。

その他、石川尚志さんの日本についての記事が2本。「いかに人生を終えるか」、「異常気象が増えている」。また、「円周率の日」（3月14日！）をめぐる記事も愉快でした。

○11月4日（水）

参加者は、ちょうどこの日に87歳の誕生日を迎えられたばかりの米川五郎、山田義、前田可一、鈴木善彦、伊藤俊彦の5名でした。

まずは米川さんが、誕生日の感慨を詠んだエスペラントの俳句を披露されました。こんな句です。

okdek sep jara
nasktago mia venis,
ho sangvisorbo

ちなみに、sangvisorbo はワレモコウ（吾亦紅）のことです。

米川さんは毎月5回の句会に投句し、精力的に作句に励んでおられるとのこと。



続いて、月遅れですが、今回は Monato 8-9 月合併号を読みました。

山田さんが、仙台の日本大会で出会った石川尚志さんご夫妻と一緒に写真を撮り、「Monato に寄稿された文章を毎月読んでいます」と石川さんに報告したとのこと。で、それにちなんで、まずは石川さんが書かれた記事を読みしました。ひとつは「戦後時代は終わったか」と題する記事。日本が形式的には独立しても依然として在日米軍が駐留し、日米安保条約やそれに基づく日米地位協定が日本国憲法に優先している現状を批判的に論じた内容です (p7-8)。もうひとつは、日本における高齢化の急速な進展を扱った記事 (p11) で、日本の現状がこの二つの記事に集約されているかと思うと、何だか切ないですね。

本号の巻末には学校時代を回想した3編のショートショートが掲載されています。今回はそのなかから米川さんご推奨の「他人と同じように」と題する作品を読みしました (p34)。小学校に入学したばかりの少年の目に映った違和感と同調圧力にみちた学校の様子が描かれています。その他、今回は読みませんでした。Trevor Steele やハンガリーの Lenke Szász の作品もとても興味深いものでした。

イングランドとアイルランドの間に位置するマン島は、カーレースで有名ですが、ここで話されているマン島語あるいはマンクス語と呼ばれる言語に関する記事があり (p32-33)、これについて、伊藤がかいつまんで説明しました。この言語は話者がいなくなり、いったんは滅んだものの、近年、熱心な言語再生運動によって復活し、現在ではそれによる初等教育が行われるまでに至った経過が報告されています。その正書法などについて鈴木さんが疑問を提起し、また、やはり少数言語であるアイヌ語との比較が論じられるなどして盛り上がりました。

「チェルノブイリ事故発生30年」と題する記事 (p18-19) を福島第一原発事故を思い浮かべつつ読みました。IAEA や WHO は過少評価しているが、東欧の研究者は、この事故の結果、すでに985,000人以上が死亡したと計算している、とのこと。

その他、イタリア人女性としては初の、愛称アストロサマンサと呼ばれる宇宙飛行士の話、ギリシャの債務危機をめぐる同国政府の対応へのドイツ人の怒りの投稿などが目

につきました。総じて世界各地の現状を報告する生々しい記事が多く、理解しがたい箇所もありましたが、とても興味深く読めました。また、ついつい記事を離れて、あらぬ方向に議論がそれてゆくこともしばしばでしたが、それはそれで面白かったです。前田さんの問題提起もあり、知識と経験を総動員してエスペラント文を読むことの楽しさを味わいました。

その後、近くの居酒屋に場所を移しましたが、こちらはさながら米川さんの独壇場の感がありました。江田島の海軍兵学校に入学してわずか数か月後に敗戦を迎え、復員した米川少年は、ある女医さんからエスペラントの存在を教えられます。その後、東大に進学してから当時は本郷にあったJEIを訪ね、そこで三宅史平と出会い、また折から刊行された伊東三郎の『エスペラントの父ザメンホフ』に感激します。さらに、愛知県に赴任してからは、梶弘和、三ッ石清氏の薫陶を受けるなどし、近年は山口真一、山本修両氏とともに、スウェーデン人の Gunnar Gallmo の手になる仏教書 "Kelkaj faktoj pri la budhismo" を邦訳したそうです。かつて RO にエスペラントをめぐる回想を寄稿されたそうですが、そうした多彩な活動をさらに敷衍して書いていただけるようお願いしました。

米川さんのお話に耳を傾け、また焼酎のグラス（山田さんはジンジャエール）を傾けるうちに、秋の夜は深々と更けてゆきました。良い夜でした。



Artoj en komputilo fare de Yonekawa Goroo

編集者から ▶八ヶ岳エスペラント館の運営委員会の閉館の会議が11月13-14日に現地であり、朝早く名古屋を車で出ます。戻ってから100部ほどの印刷と製本にかかります。▶NEC としても来夏は避暑をかねて八ヶ岳で宿泊するのもいいではないでしょうか。“Ni Legu” や Konversacia Rondo を館で広く参加者を集めて。▶今号も三重の山本修さんが丁寧に校正をしてくれました。▶知立の米川五郎さんから、何年来と展覧会用に描きためてきた「電子版画」の提供がありカラー印刷としました。▶次の号のために挿絵や写真、手記などお寄せください。saluton@me.com (山田)へ✂ (山田 義)